

УЕБ-БАЗИРАН ГЛОСАРИЙ ПО ЕКОЛОГИЯ

автори: Б. Делийска, ЛТУ, П. Маноилов, ТУ

Резюме: В настоящата публикация се разглежда web-базиран интерактивен глосарий по екология. Базата данни на глосария съдържа терминология на български и английски, придружена от дефиниции. Водещ език е българският.

Ключови думи: екология, интерактивен глосарий, web-програмиране, web-дизайн

1. Увод

Справочната литература, включваща наръчници, енциклопедии, речници, глосарии и др., в последните години се предлага все по-често на електронни носители (компакт дискове, преносими специализирани компютри) или се разпространява по Интернет с различни нива на достъп. Електронните носители имат сравнително висока цена и бързо остаряват. За разлика от тях, справочниците в Интернет са значително по-достъпни, по-гъвкави и по-разнообразни, но в повечето случаи обемът им е ограничен, а качеството им – по-ниско. Въпреки това, напоследък все по-широко разпространение придобиват веб-базираните речници и глосарии във всички области от науката и практиката. Те са едоезични или многоезични; интерактивни (онлайн) или пакетни, със свободен или ограничен режим на ползване.

Свободният достъп до речниците и глосариите ги прави особено търсени за нуждите на обучението по различни специалности. Освен интерактивните учебници и учебни помагала, в някои университетски сайтове са включени и речници. Например, най-богатият набор от речници и глосарии в Европа се предлага от сайта на Университета на Ваза, Финландия (<http://www.uwasa.fi>).

Целите на създаването на настоящия глосарий по екология са две – безплатен и удобен достъп на студенти, преподаватели и специалисти до терминологията в тази област и разработването на ефективен модел, на базата на който да се публикуват веб-базирани глосарии и речници в други области.

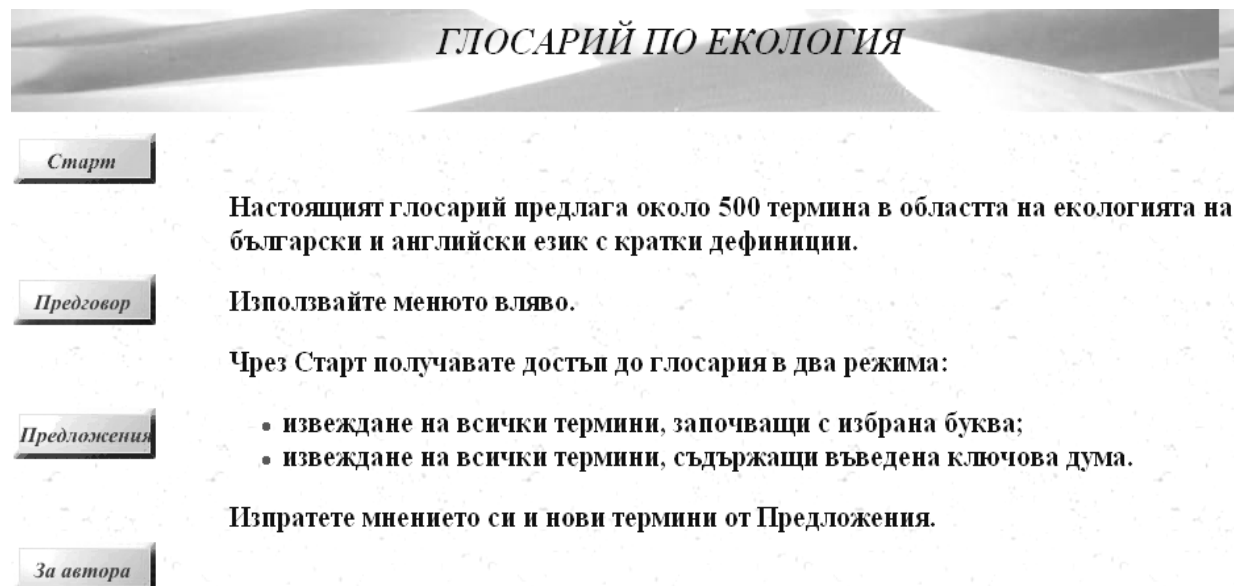
Направеното проучване показва, че речниците и глосариите по екология, публикувани в Интернет [9,10,11,12,13,14,15,16], са твърде ограничени по обем и режим на ползване. Такива, които включват български език, липсват.

2. Структура и функционалност на веб-базиран глосарий по екология

Настоящият глосарий съдържа около 500 термина в областта на екологията с водещ български език, преведени и на английски. За създаването му са ползвани и други

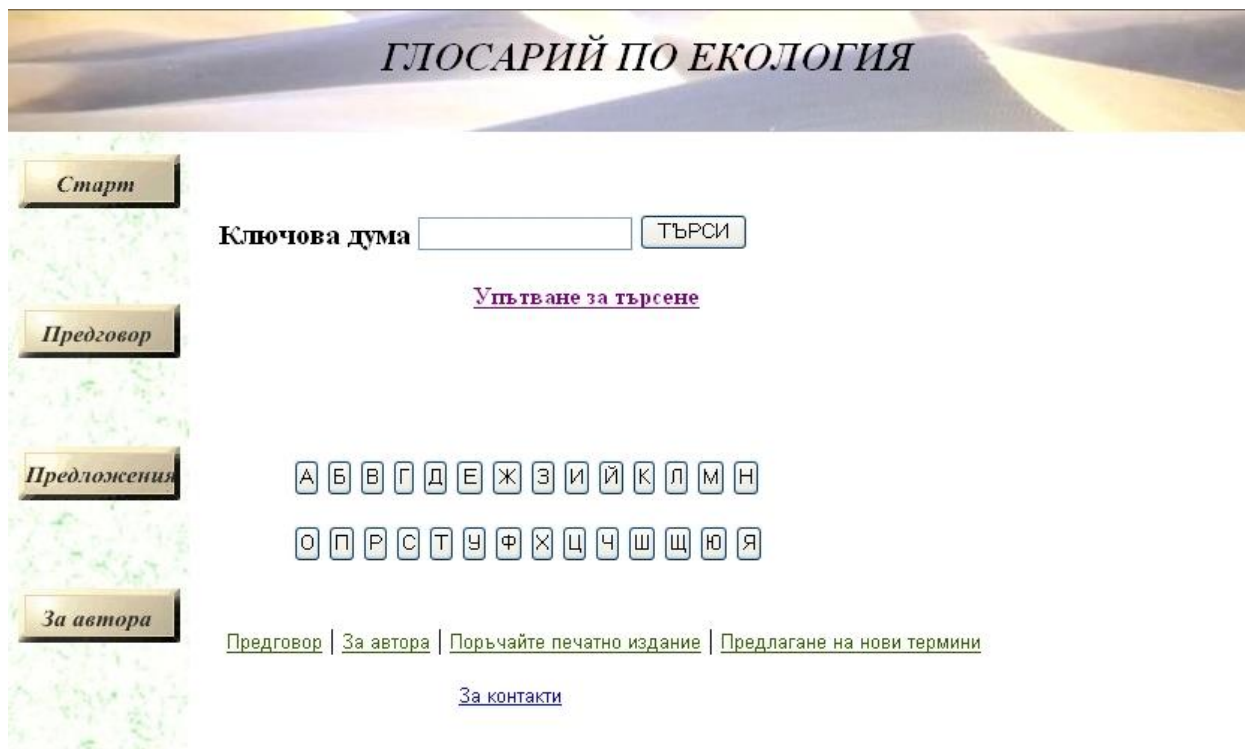
източници, публикувани в Интернет [1,2,3,4,5,6,7,8]. Термините са придружени с кратки дефиниции на двата езика.

На фиг.1 е показана началната страница на глосария, съдържаща предговор и меню за достъп.

фиг.1

Съдържанието на глосария е структурирано в база данни на MS Access'97. Достъпно е в интерактивен режим (фиг.2), т.е. публикуват се извадки от него по въведени заявки за търсене.

фиг.2

Потребителят има възможност да формулира заявка и да получи извадка от глосария по два начина:

- по ключова дума, включваща всички термини, съдържащи тази дума;
- и по начална буква, включваща всички термини, започващи с посочена буква.

Поддържането на съдържанието на глосария е в пакетен режим. Публикуван е на сайта на Лесотехническият университет (www.ltu.acad.bg).

3. Заключение

Моделът на настоящия глосарий е максимално упростен и позволява използването му и от неспециалисти в областта на web-дизайна и web-програмирането. Базата данни на глосария е в състава на локална информационна система на персонален компютър. Притежава екранни формуляри за въвеждане на нови термини, както и за редактиране или изтриване на съществуващите. Копието ѝ на сървъра се обновява периодично след локалната ѝ актуализация.

Тази технология позволява гъвкаво и ефективно създаване и публикуване на нови речници и глосарии в различни научни и практически области.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Brown, James K. *Wildland fire in ecosystems: effects of fire on flora*. Gen. Tech. Rep. RMRS-2. GTR-42-vol. 2. Ogden, UT: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Rocky Mountain Research Station, 2000
2. Everett, Richard L. *Restoration of stressed sites, and processes*. Wenatchee, WA: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, 1994. Vol. 4
3. Grieg-Smith, P. *Quantitative plant ecology*, 3rd edition. Berkeley, CA: University of California Press, 359 p., 1983
4. Levitt, J. *Responses of plants to environmental stresses*, Volume I. Chilling, freezing, and high temperature stresses. New York: Academic Press. pp. 7-18, 1980
5. Lincoln, Roger; Boxshall, Geoff; Clark, Paul A *dictionary of ecology, evolution and systematics*. 2nd ed. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. 361 p., 1998
6. McPherson, G.; Wade, E.; Phillips, C. B. *Glossary of wildland fire management terms*. Bethesda, MD: Society of American Foresters, 1990
7. Mutch, Robert W. *Sustaining forest health to benefit people, property, and natural resources*. In: American forestry - an evolving tradition, proceedings of the 1992 Society of American Foresters National Convention; 1992 October 25-27; Richmond, VA. Bethesda, MD: Society of American Foresters: 126-131.
8. Smith, Jane Kapler, *Wildland fire in ecosystems: effects of fire on fauna*. Gen. Tech. Rep. RMRS-GTR-42-vol. 1, 2000. Ogden, UT: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Rocky Mountain Research Station
9. *Dictionary of Ecology*, <http://www.aliexplorer.com/ecology/>
10. Joseph Dougherty, *Glossary of ecology terms*, http://www.wms.org/biod/library/glos_index.html
11. Allen Collins et al, *UCMP Glossary of Natural History Terms*, <http://www.ucmp.berkeley.edu/glossary/gloss5ecol.html>
12. Orlando Moure, *Ecology Glossary*, <http://www.ompersonal.com.ar/omexpress/medioambiente/glosariodeecologia.htm>
13. *Glossary of Terms in Ecology and Restoration*, <http://www.nps.gov/plants/restore/library/glossary.htm>
14. *Terms of Environment*, <http://www.epa.gov/OCEPaterms/>, National Service Center for Environmental Publications.

15. *Glossary of Ecology*, <http://www.blackwellscience.com/e.cology/resources/glossary/glossa.html>

16. *Glossary of Ecology Terms*, http://www.nautilus.org/pegasus/curriculum/Virtual_Expeditions/lib_maps_ecoglossary.html

WEB-BASED GLOSSARY OF ECOLOGY

Boriana Deliiska, LTU and Peter Manoilov, TU, Sofia

Summary: The article include description of an online web-based glossary of ecology. The database of the glossary includes terminology in Bulgarian and English accompanied by definitions. The leading language is Bulgarian.

Keywords: ecology, online glossary, web design, web programing